

Davamlı inkişaf, möhtəşəm quruculuq, böyük Zəfər

Azərbaycanın ötən 20 illik tarixi ölkə sənayesinin bütün sferalarının sürətli yüksəlişi, o cümlədən buna qədər mövcud olmamış yeni sənaye sahələrinin yaradılması ilə əlamətdardır. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, bu dövrdə respublikamızda həyata keçirilən inkişaf strategiyası kompleks məzmun daşıyaraq tamamilə yeni müdafiə sənayesinin yaradılmasını əhatə etmişdir. Nəticə etibarilə Azərbaycanın barəsində qürurla bəhs edəyəmiz müttərəqqi və modern müdafiə sənayesi formalaşdırılmışdır.

Heydər Əliyevin yaratdığı möhkəm bünövrə

Bu gün uğurları ilə fəxr etdiyimiz Azərbaycanın müdafiə sənayesinin ilk intibah dövrü, onun etibarlı təməllərinin yaradılması Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Heydər Əliyevin hələ sovet dövründə Azərbaycana rəhbərlik etdiyi illərdə respublika iqtisadiyyatının digər sahələri ilə yanaşı, müdafiə sənayesinin yaradılması və inkişaf etdirilməsi sahəsində də mühüm işlər görülmüşdü. Hər bir sahədə respublikamızın gələcəyini düşünən Heydər Əliyev Azərbaycanda yeni sənaye müəssisələrinin, o cümlədən hazırda ölkəmizin müdafiə sənayesinin əsasını təşkil edən müəssisələrin yaradılması məsələsini hər zaman diqqət mərkəzində saxlamış, bu barədə müxtəlif vaxtlarda SSRİ rəhbərliyi qarşısında məsələ qaldırması və istəyini nail olmuşdu.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin təklifləri və gərgin zəhməti sayəsində Azərbaycanda Radio Maşınqayırma zavodu ("Robot" zavodu), Törtüdə Lionozov Elektromexanika zavodunun filialı, Xaçmazda, Siyozanda və Lənkəranda "Kondesator" zavodları yaradılmışdı. Habelə Heydər Əliyevin təşəbbüsləri ilə Bakı "Mikrosxemateknika" Xüsusi Konstruktor Bürosunun bazasında "Azon" zavodu, Elektron Hesablama Maşınları zavodu qısa müddət ərzində tikilib istismara verildi. Xalqımızın dahi övladı Azərbaycanda hərbi sənaye kompleksinin və ağır maşınqayırma sənayesinin inkişafına tökan verəcək "Ulduz" Elmi-İstehsalat Birliyi, Əli Bayramlı "Araz" zavodu, "Rabito" Elmi-Tədqiqat İnstitutu kimi yeni müəssisə və zavodların tikilib istismara verilməsinə də nail olmuşdu. Azon Optika-Mexanika ("Alov") zavodunun filialının, gəmiqayırma sənayesi üzrə Bakı Elektro Mexanika İnstitutunda yeni istehsal sahələrinin, sonradan onun bazasında "Nord" Elmi-İstehsalat Birliyinin yaradılması, aviasiya sənayesi üzrə istehsal sahələrinin genişləndirilməsi də möhtəşəm Heydər Əliyevin təşəbbüslərinin nəticəsi idi və bütün bunlar müdafiə sənayesinin inkişafına tökan vermişdir.

1978-ci ildə "Kaspi" Elmi Mərkəzinin bazasında Təbii Ehtiyatların Kosmik Tədqiqat İnstitutunun yaradılması, 1982-ci ildə isə Təbii Ehtiyatların Kosmik Tədqiqat İnstitutu təcrübə istehsalat sahəsinin və poliqonunun əsasında Kosmik Tədqiqatlar Elmi-İstehsalat Birliyinin təşkil edilməsi keçmiş SSRİ dövründə ölkəmizdə kosmik tədqiqatlar sahəsində fəaliyyəti açıqlanan ilk müəssisələr idi.

Bütövlükdə 1970-1982-ci illərdə respublika ərazisində müdafiə təyinatlı elmi və istehsal müəssisələri də daxil olmaqla çoxlu sayda zavod, fabrika, istehsalat xətləri istifadəyə verilmişdi. O dövrdə Azərbaycanda istehsal edilən sənaye məhsulları dünyanın 65 ölkəsinə ixrac olunurdu. Bütün bunlar bir daha göstərir ki, Heydər Əliyevin Azərbaycana ilk rəhbərliyi dövründə müdafiə sənayesində möhkəm təməlləri qoyulmuşdu.

Müdafiə sənayesinin modern inkişaf mərhələsi

Bu gün Azərbaycanın inkişafı, ölkəmizin dünya birliyində öz yerini daha da möhkəmləndirməsi məhz Heydər Əliyev ideyalarının yaşamasının, Ümummilli Liderin siyasi kursunun uğurla davam etdirilməsinin nəticəsidir. Hər bir uğurumuz göstərir ki, Ümummilli Liderimizin siyasi kursu, milli inkişaf konsepsiyası layiqincə davam etdirilir.

Xatırladaq ki, respublikamızın müdafiəsini təmin edən ordunun maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi məqsədilə 2003-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən "Azərbaycan Respublikası müdafiə sənayesi müəssisələrinin 2003-2005-ci illərdə inkişafına dair Dövlət Proqramı" təsdiq edilmişdir. Bu proqramda hərbi sahədə könərdən asılılığın azaldılması və Silahlı Qüvvələrimizin yeni məhsullarla təminatı nəzərdə tutulmuşdu. Prezident İlham Əliyevin 16 dekabr 2005-ci il tarixli sərəncamına əsasən, Dövlət Xüsusi Maşınqayırma və Konversiya Komitəsi ləğv edilmiş və onun bazasında Azərbaycan Respublikasının Müdafiə Sənayesi Nazirliyi yaradılmışdır.

Azərbaycan Prezidentinin 16 dekabr 2005-ci il tarixli sərəncamı ilə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin yaradılmasından sonra respublikamızda bu sahənin inkişafı tamamilə yeni mərhələyə qədəm qoyub. Yaradılmış vaxtdan etibarən Müdafiə Sənayesi Nazirliyi qəbul edilmiş strateji proqram və planlar üzrə Silahlı Qüvvələrin imkan və qabiliyyətlərini artırmaq üçün müəssisə və zavodların tikilib istismara verilməsinə də nail olmuşdu. Azon Optika-Mexanika ("Alov") zavodunun filialının, gəmiqayırma sənayesi üzrə Bakı Elektro Mexanika İnstitutunda yeni istehsal sahələrinin, sonradan onun bazasında "Nord" Elmi-İstehsalat Birliyinin yaradılması, aviasiya sənayesi üzrə istehsal sahələrinin genişləndirilməsi də möhtəşəm Heydər Əliyevin təşəbbüslərinin nəticəsi idi və bütün bunlar müdafiə sənayesinin inkişafına tökan vermişdir.

1978-ci ildə "Kaspi" Elmi Mərkəzinin bazasında Təbii Ehtiyatların Kosmik Tədqiqat İnstitutunun yaradılması, 1982-ci ildə isə Təbii Ehtiyatların Kosmik Tədqiqat İnstitutu təcrübə istehsalat sahəsinin və poliqonunun əsasında Kosmik Tədqiqatlar Elmi-İstehsalat Birliyinin təşkil edilməsi keçmiş SSRİ dövründə ölkəmizdə kosmik tədqiqatlar sahəsində fəaliyyəti açıqlanan ilk müəssisələr idi.

Azərbaycanın müdafiə sənayesi sürətli inkişaf yolundadır

Tapança, pulemyot, minaatan, qumbaraatan, snayper tüfəngi, PUA, zirehli hərbi texnika...

Həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsi kimi, ilk növbədə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin atıcı silahlara olan tələbatı nəzərdə alınaraq, piyada və tank əleyhinə minaların, qumbaraatanların, minaatanların, müxtəlif çaplı tapança, avtomat, pulemyot, snayper tüfəngləri və patronların istehsalı mənimşənmiş və seriyalı tədarüknə başlanmışdır. Məsələn, "Zəfər", "Zəfər-K", "İnam" tapançaları, PKT, PKM, pulemyotları, "Mübariz", "İstiqlal", "Yalquzaq", "Yırtıcı" snayper tüfəngləri, "Boran" artilleriya qurğusu, "Qaya" tank əleyhinə ol qumbaraatanları, "Komando" tipli "Aşırım" minaatanları, "Matador" və "Marauder" zirehli hərbi texnikaları keyfiyyət göstəricilərinə görə, dünya müdafiə sənayesi sektorunda ən qabaqçıl silah və texnikalardan hesab olunur.

Azərbaycanın iqtisadi imkanları ilə bəzən artıq güc strukturlarının müasir standartlar səviyyələri ilə təmin etmək üçün onlara yeni istehsalat sahələri yaradılmışdır.

Üçün regional əməkdaşlıq" adlı sərəncamı, XXI əsr müharibələrinin müqəddəratını həll edən kəşfiyyat və zərbə pilotsuz uçuş aparatlarının - PUA-ların yerli istehsalı sahəsində də mühüm addımlar atılmışdır. Bu məqsədlə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin tabeli qurum və müəssisələrində qısa müddət ərzində yenidənqurma işləri aparılıb, milli mütəxəssislərin hazırlığı sonrakı illərdə yüksək texnologiyalı hərbi məhsulların daha da təkmilləşdirilməsinə şərait yaradılmışdır. "Zərbə", "Orbiter 1", "Orbiter 1 KM" (İti qovan), "Orbiter 2", "Orbiter 3" kimi PUA-lar möhtəşəm milli müdafiə sənayemizin uğurlarıdır. Hazırda PUA-ların, kəşfiyyat-patruil maşınlarının, döyüş modullarının, müxtəlif növ simulyasiya sistemlərinin işlənilməsi, ölkəmizin güc strukturlarının tələblərinə uyğun modernləşdirilməsi və seriyalı istehsalının təşkilatı ilə bağlı müvafiq tədbirlər davam etdirilir.

Ötən ilin noyabrında Bakıda keçirilən BMT-nin Mərkəzi Asiya Ölkələrinin İqtisadiyyatları üçün Xüsusi Proqramı (SPECA) həftəsi çərçivəsində "Bakı-Ekspo" Mərkəzində təşkil olunan "SPECA Ölkələri Sərgisi: Dayanıqlı inkişaf

üçün regional əməkdaşlıq" adlı sərəncamı, XXI əsr müharibələrinin müqəddəratını həll edən kəşfiyyat və zərbə pilotsuz uçuş aparatlarının - PUA-ların yerli istehsalı sahəsində də mühüm addımlar atılmışdır. Bu məqsədlə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrində istehsal olunan müxtəlif növ atıcı silahlara, yaxın məsafəli döyüş vasitələrinə, minaatanlara, müxtəlif çaplı sərği iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Ötən müddətdə bir sıra ölkələrin tanınmış şirkətləri ilə əməkdaşlıq çərçivəsində mənimşənliklə tərtib edilmiş texnologiyalar üzrə müdafiə sənayemizdə 50-dən çox yeni istehsal sahəsi yaradılıb. Atıcı silahlara və onların patronlarının tədarükünə, avtomat, pulemyot və toplar üçün müxtəlif çaplı lülələrin, 122 və 125 millimetrik tank və artilleriya topları üçün atış yığımlarının istehsalı, qumbaraatan və minaatanların atış yığımlarının doldurulma sahələri, optik cihazların istehsalı (SPECA) həftəsi çərçivəsində "Bakı-Ekspo" Mərkəzində təşkil olunan "SPECA Ölkələri Sərgisi: Dayanıqlı inkişaf

üçün regional əməkdaşlıq" adlı sərəncamı, XXI əsr müharibələrinin müqəddəratını həll edən kəşfiyyat və zərbə pilotsuz uçuş aparatlarının - PUA-ların yerli istehsalı sahəsində də mühüm addımlar atılmışdır. Bu məqsədlə Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin müəssisələrində istehsal olunan müxtəlif növ atıcı silahlara, yaxın məsafəli döyüş vasitələrinə, minaatanlara, müxtəlif çaplı sərği iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Caspian" sərəncamı keçirilib. Belə sərəncamların müdafiə sənayesi kompleksini dünyaya tanıdır.

Yerli məhsullar döyüş sahəsindən layiqincə çıxır

2020-ci ilin Vətən müharibəsində Azərbaycan dövləti torpaqlarını işğaldan azad edərək tarixi ədalətli yola qoydu. 2023-cü ilin sentyabrında isə antiterror tədbirlərinin nəticəsində Qarabağda erməni separatçılığı darmadağın edildi. Qazandığımız bu zəfərlər bütün dünyaya Azərbaycanın həm də hərbi gücünü, qüdrətini nümayiş etdirdi. Eyni zamanda bu qələbələr Azərbaycanın gücünün və xalqımızın milli birliyinin təcəssümü oldu.

İndi bütün azad edilmiş torpaqlarımızda Azərbaycan bayrağı qürurla dalğalanır. Hər kəsə, bütün dünyaya sübut etmişik ki, böyük xalq və ərazi bütövlüyünü öz gücümüzə bərpə edən ölkə kimi bundan sonra da ancaq və ancaq irəliləyəcəyik.

Fəxr hissi ilə qeyd etməliyik ki, Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin və hərbi salnaməsinin şərəfli səhifəsini təşkil edən Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərin qazanılmasına Müdafiə Sənayesi Nazirliyi özünün layiqli töhfələrini verdi. Nazirliyin fədakar kollektivi 44 günlük Vətən müharibəsində gücləndirilmiş iş rejimində çalışıb, Şanlı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin müasir silah-sursat, döyüş texnikası və PUA-larla fasiləsiz təchizatını təmin edib. MSN-in zavod və müəssisələrində istehsal edilən silah və sursatlar bu savaşda sınaqdan layiqincə çıxıb.

Eyni zamanda Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin döyüş əməliyyatlarında iştirak edən işçiləri qəhrəmanlıq nümunələri göstəriblər. Onlardan üç nəfər şəhədlik zirvəsinə ucalıb, 72 nəfər isə qazi olub.

Aydın məsələdir ki, müdafiə sənayesinin davamlı inkişafı üçün müasir biliklərə və bacarıqlara malik kadrların olması vacib məsələlərdəndir. Təsədüfi deyil ki, bu cür müəssisələrin uğurlarının əsas səbəblərindən biri mütəxəssislərin təcrübəsi ilə bağlıdır.

Gənc mütəxəssislər Müdafiə Sənayesi Kompleksi üçün yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanması məqsədilə Nazirliyin Kabinetinin qərarı ilə yaradılmış Azərbaycan Texniki Universitetinin Xüsusi texnika və texnologiya fakültəsinin məzunları arasında seçilib. Bu da onu göstərir ki, hazırda respublikamızda müdafiə sənayesi kompleksi üçün yüksək ixtisaslı kadr hazırlığına hər cür imkan var. Dövlətimiz yüksək ixtisaslı mütəxəssis hazırlığı üçün gərəkən bütün addımları atır.

Qarşıda isə bizi yeni möhtəşəm uğurlar gözləyir. Təbii ki, bu yolda respublikamızın müdafiə sənayesi də özünün yeni töhfələrini verəcək. Hazırda milli sənayemizin bu istiqaməti sürətli inkişaf yolundadır. Təsədüfi deyil ki, respublikamız öz daxili ehtiyaclarını ödəməklə yanaşı, onlara ölkəyə hərbi məhsul ixrac edir. Bütövlükdə isə müdafiə sənayesində əldə edilən bütün uğurlar bu sahənin modern çağırışlara uyğun inkişafı ilə bağlı düşünülmüş və osaslandırılmış müttərəqqi dövlət siyasətinin nəticəsində mümkün olub.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"